

אֶף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל חָבוּ לְגַבְיָהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָאֵי
 מִשְׁכּוֹנָא דִּילֵיהּ לָא שְׁבָקוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
 נָטִיל לֵיהּ מִבֵּינֵיהוּ. וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתֵר דְּגַלֵּי יִשְׂרָאֵל,
 שְׂכִינָה עִמָּהוֹן. וְעַל דָּא פְּתִיב, וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם.
 וְהָא אוּקְמוּהָ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) דוֹמָה דְּוֹדֵי לְצַבֵּי אוּ
 לְעוֹפֵר הָאֵילִים הֵנָּה זֶה וְגו'. וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּזָכוּ דְּמִשְׁכּוֹנָא דָּא לְמַהוּי גַבְיָהּ, מִן מַלְכָּא עֲלָאָה. דְּאֶף
 עַל גַּב דְּאֵינּוֹן בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי בְּכָל רִישׁ
 יְרֻחֵי וְשַׁבְתֵּי וְזִמְנֵי, לְאַשְׁגַּחָא עָלְיָהּ, וְלְאַסְתַּפְּלָא בְּהָהוּא
 מִשְׁכּוֹנָא דְּאֵית לֵיהּ גַבְיָהּ, דְּאֵיהּ פְּסוּפָא דִּילֵיהּ.
 לְמַלְכָּא דְּסַרְחָא מְטְרוֹנִיתָא, אֶפְקָה מִהֵיכְלֵיהּ. מָה
 עֲבַדְתָּ. נְטִלְתָּ בְּרָה דִּילֵיהּ פְּסוּפָא דְּמַלְכָּא,
 רְחִימָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּדַעְתָּא דְּמַלְכָּא עָלָה, שְׁבָקִיה
 בִּידְהָא. בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, עַל מְטְרוֹנִיתָא,
 וְעַל בְּרָה, הָוּה סָלִיק אֲגְרִין, וְנַחֲתֵי דְּרָגִין, וְסָלִיק
 כּוּתְלִין, לְאַסְתַּפְּלָא וְלְאַשְׁגַּחָא בֵּין נוֹקְבֵי כּוּתְלָא עָלְיָהּ,
 כִּיּוֹן דְּחָמֵי לוֹן, שְׂאֲרֵי בְּכֵי מֵאֲחוּרֵי קוּסְטֵי כּוּתְלָא, וְלְבַתַּר
 אֲזִיל לֵיהּ.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל, אֶף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן נְפָקוּ מִהֵיכְלֵיהּ דְּמַלְכָּא,
 הָהוּא מִשְׁכּוֹנָא לָא שְׁבָקוּ, וּבְגִין דְּרְעוּתָא דְּמַלְכָּא

עֲלֵייהוּ, שְׁבָקִיָּה עִמָּהוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְסָלִיק רְעוּתָא דְמִלְכָּא
 קְדִישָׁא, עַל מַטְרוֹנִיתָא וְעַל יִשְׂרָאֵל. סָלִיק אַגְרִין (מִקְפָּץ עַל
 הַגְּבֻעוֹת), נַחֲיִית דְרַגִּין, וְסָלִיק כּוֹתְלִין, לְאַסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגַּחַא
 בֵּין קוֹסְטֵי כּוֹתְלָא עֲלֵייהוּ. כִּיּוֹן דְחָמֵי לוֹן, שָׂאֲרֵי וּבְכֵי,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב דּוּמָה דּוּדֵי לְצַבִּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים
 לְדַלְגָּא מְכוֹתְלָא לְאִיגְרָא, וּמֵאִיגְרָא לְכוֹתְלָא.

הֵנָּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתִלְנוּ, בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי
 מְדַרְשׁוֹת מְשֻׁגָּיַח מִן הַחֲלוֹנוֹת, (דּוּדָאֵי בֵי כְּנִישְׁתָּא בְּעֵינָא
 חֲלוֹנוֹת). מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים, לְאַסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגַּחַא עֲלֵייהוּ.
 וּבְגִין כֵּן, יִשְׂרָאֵל בָּעוּ לְמַחְדֵּי בְּהוּא יוֹמָא, דְּאִינְהוּ
 יַדְעֵי דָא, וְאִמְרֵי. (תְּחֵלִים קִיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יִי' נְגִילָה
 וּנְשֻׁמְחָה בּוּ.

וְאִם בְּחֻקְתֵּי תְּמָאֶסוּ וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (מְשֻׁלֵי א)
 מוֹסֵר יִי' בְּנֵי אֵל תְּמָאֶס וְאֵל תְּקוּץ בְּתוֹכְחָתוֹ. כַּמָּה
 חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא בְּעֵי לְאוֹכְחָא לְהוּ, וּלְדַבְּרָא לְהוּ בְּאַרְחַ מִישָׁר, כְּאַבָּא
 דְּרַחֲמִים לְבִרְיָה, וּמַגּוּ רַחֲמֵי דִילֵיהּ לְגַבִּיָּהּ, שְׂרַבִּיטָא
 בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאַרְחַ מִישָׁר, דְּלֹא יִסְטֵי
 לְיַמִּינָא וְלְשֻׁמְאֵלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מְשֻׁלֵי א) כִּי אֶת אֲשֶׁר
 יֶאֱהָב יִי' יוֹכִיחַ וּכְאָב אֶת בֶּן יִרְצֶה. וּמֵאֵן דְּלֹא רַחֲמִים לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְסֵאֲנֵי לֵיהּ, סָלִיק מִנִּיָּה תּוֹכְחָה, סָלִיק
 מִנִּיָּה שְׂרַבִּיטָא.

כְּתִיב. (מלאכי א) **אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי' וְגו', מִגּוֹ רַחֲמֹתַי**
דִּילִיָּה, שְׂרַבִּיטָא בִּידֵיהָ תְדִיר, לְדַבְּרָא לִיהָ. וְאֵת
עֵשׂוֹ שָׁנֵאתִי, בְּגִין כֶּךָ סְלִיקִית מִנִּיהָ שְׂרַבִּיטָא, סְלִיקִית
מִנִּיהָ תּוֹכַחְתָּא, בְּגִין דְּלֹא אֶתֵּן לִיהָ בֵּי חוּלְקָא, רַחֲמֵי
דְּנַפְשָׁאֵי הוּא. אֲבָל אֶתּוֹן, אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְדֹאֵי. וּבְגִין כֶּךָ,
מוֹסֵר יי' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקְוִין בְּתוֹכַחְתּוֹ. מֵאֵי וְאֵל
תִּקְוִין. לָא תִקְוִצוֹן בֵּיהָ, כְּמֵאן דְּעָרַק מִגּוֹ גּוֹבִין, דְּאֵינּוֹן
מִילִין כְּגוֹבִין לְגַבִּיהָ בְּגַרְמִיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶתְעַר צְדָק בְּדִינוּי. כְּמָה סְטָרִי
טְהִירִין, מִתְעַרִין מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, כְּמָה
שְׂרַבִּיטִין נְפָקִין, מִנְהוֹן שְׂרַבִּיטֵי אִשָּׁא, שְׂרַבִּיטֵי גּוֹמְרִין,
שְׂרַבִּיטֵי שְׁלֵהוּבָא, כְּלֵהוּ נְפָקִין וּמִתְעַרִין בְּעֵלְמָא, וְלִקְאֵן
לְבַנֵּי נְשָׂא. תַּחֲוֹתֵיהוּ מִמְנָן אַחַרְנִין, מְאִרֵי טַפְסִין, מִמְנָן
דְּאַרְבַּעִין חֶסֶר חֵד. שְׂאֵטִין וְנַחְתִּין, לִקְאֵן וְסִלְקִין, וְנִטְלִין
רְשׁוּתָא, עֵיילִין (דף קט"ו ע"א) בְּנוֹקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא, מְצַבְעִין
טַפְסִי, וְנוֹרָא דְּדִלִיק אֶתְחַבֵּר בְּהוּ, נְפָקִי גּוֹמְרִין וְשְׂאֵטִין
וְנַחְתִּין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ לְקַבְּלֵיהוֹן דְּבַנֵּי נְשָׂא. וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב,
וַיִּסְפְּתִי לִי־סֶרֶה אֶתְכֶם אֶתֵּן לְמֵאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, תּוֹסַפֵּת עַל
דִּינָא דְּלֵהוֹן.

כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
הָאָדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מֵאֵי לֹא אוֹסִיף. לֹא אֶתֵּן

תּוֹסֶפֶת לְמֵאֲרֵי דִינָא לְשִׁיצָאָה עַלְמָא, אֶלָּא תּוֹסֶפֶת
כְּגוּוּנָא דִּיכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל. וְעַל דָּא וַיִּסְפְּתִי, אַתָּן
תּוֹסֶפֶת וּדְאִי.

תּוֹסֶפֶת אַמַּי. בְּגִין לְיִסְרָה אַתְכֶם שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם.
שְׁבַע, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִי גְבִי הֵהוּא
דִּילְיָה לָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא, הֲדָא
הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה יִי מִי יַעֲמוּד,
וְאֵת אִמְרַת שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם.

אֶלָּא מַה תִּלְמוּד לּוֹמַר שְׁבַע. אֶלָּא הָא שְׁבַע לְקַבְּלֵיכוּ.
וּמַאי אִיְהִי. דָּא שְׁמִיטָה, דְּאִיְהִי שְׁבַע, דְּאֶקְרִי
שְׁבַע, כְּמָה דְּאֵת אִמַּר, (דברים טו) מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה
שְׁמִיטָה. וְעַל דָּא שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם, וְאֶקְרִי שְׁבַע,
וְאֶקְרִי בֵּת שְׁבַע. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא שְׁבַע
בְּלַחֲוּדָהָא, לְמַעַבְד שְׁמִטָה, וּלְמַעַבְד דִּינִין, לְאַפְקָא חִירוּ
דְּכֻלָּא בָּהּ. בֵּת שְׁבַע אֶקְרִי, דְּאֵתְחַבַּר בְּאַחְרָא כְּחֲדָא,
לְאַנְהָרָא, לְמִשְׁלַט בְּמַלְכוּתָא, לְאוּדְעָא מַלְכוּתָא בְּאַרְעָא
וּבְכֻלָּא, בֵּת שְׁבַע אֶקְרִי. כְּתִיב, (בראשית כו) עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר
בְּאֵר שְׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בְּאֵר שְׁבַע, בְּאַרְהַ דִּי צָחַק הוּא,
וְכֻלָּא חַד מְלָה הוּא.

רַבִּי אַבָּא אִמַּר, (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע עַל
חַטָּאתֵיכֶם. וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם, עַל יְדָא דְמִמְנָן אַחַרְנִין,

כִּמָּה דְאוּקְמוּתָהּ. אַף אָנִי, הָא אָנָּא אֲתַעֵר לְקַבְּלֵיכוֹ. הָא
שְׁבַע, לְאֲתַעֵרָא עֲלֵיכוֹ.

תָּא חֲזִי, רְחִימוּתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל,
לְמַלְכָּא דְהוּוּה לִיּה בַר יַחֲדָאִי, וְהוּוּה חֲטִי קָמִי מַלְכָּא,
יּוֹמָא חַד סָרַח קָמִי מַלְכָּא, אָמַר מַלְכָּא, כָּל הַנִּי יּוֹמִין
אַלְקִינָא לָךְ, וְלֹא קַבְּלַת. מַכָּאן וְאֵילָךְ חֲמִי מַאי אַעֲבִיד
לָךְ, אִי אֲתַרִּיךְ לָךְ מִן אַרְעָא, וְאַפִּיק לָךְ מִמְּלַכוּתָא,
דִּילְמָא יְקוּמוּן עֲלָךְ דּוּבֵי חַקְלָא, אוּ זְאֲבֵי חַקְלָא, אוּ
לְסֻטִין, וְיַעֲבְרוּן לָךְ מִעֲלָמָא. מַה אַעֲבִיד. אֵלָּא אָנָּא
וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא.

כִּךְ אַף אָנִי, אָנָּא וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא (אף אָנָּא וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא
וְגִיפּוּק כְּחֻדָּא). כִּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל מַה
אַעֲבִיד לָכוֹ, הָא אַלְקִינָא לָכוֹ, וְלֹא אַרְכִּיתוּ אוּדְנֵיכוֹ,
הָא אֵייתִינָא עֲלֵיכוֹ מְאָרִי תְרִיסִין, מְאָרִי טַפְסִין,
לְאַלְקָאָה לָכוֹן, וְלֹא שְׁמַעְתּוֹן. אִי אַפִּיק לָכוֹ מֵאַרְעָא
לְחוּדְכוֹן, דְחִילְנָא עֲלֵיכוֹ מַכְּמָה דּוּבֵין, מַכְּמָה זְאֲבִין,
דִּיקוּמוּן עֲלֵיכוֹ, וְיַעֲבְרוּן לָכוֹ מִעֲלָמָא. אַבְל מַה אַעֲבִיד
לָכוֹן, אֵלָּא אָנָּא וְאַתּוֹן גִּפּוּק מֵאַרְעָא, וְנִתְהַךְ בְּגִלוּתָא.
הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם לְמַהֲךְ בְּגִלוּתָא. וְאִי
תִימְרוּן דְאֶשְׁבוּק לָכוֹן, אַף אָנִי עִמְכוֹן. שְׁבַע עַל
חֲטָאתֵיכֶם, דָּא שְׁבַע דִּיתְתַּרְךְ עִמְכוֹן, וְאַמְאִי. עַל

חֲטֵאתֵיכֶם. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
 אִמְכֶם. אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתּוּן גְּרַמְתּוּן, דְּאַנָּא
 וְאַתּוּן לָא נִידוּר (ס"א בארעא) בְּעֵלְמָא (נ"א נטרוד ס"א מארעא)
 מִעֵלְמָא). הָא מִטְרוּנִיתָא נִפְקַת מִהִיכְלָה עִמְכוּן, הָא
 אֲתַחֲרַב כְּלָא, הִיכְלָא דִילֵי וְדִלְכוּן אֲתַחֲרַב. דְּהָא לְמִלְכָּא
 לָא אֲתַחֲזִי הִיכְלָא, אֶלָּא כַּד אִיהוּ עֵייל עִם מִטְרוּנִיתָא.
 וְחֻדוּה דְמִלְכָּא לָא אֲשַׁתְּכַח.

אֶלָּא בְשַׁעְתָּא דְעָאל בְּהִיכְלָא דְמִטְרוּנִיתָא, וְאֲשַׁתְּכַח
 בְּרַהָא עִמָּה בְּהִיכְלָא, חֲדָאן כְּלָהוּ כְּחֲדָא. הַשְׁתָּא
 דְלָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְרָא וּמִטְרוּנִיתָא, הָא הִיכְלָא חֲרִיבָא
 מְכֻלָּא. אֶלָּא אָנָּא מַה אֲעֵבִיד. אִף אָנָּא עִמְכוּן. וְהַשְׁתָּא
 אִף עַל גַּב דְיִשְׂרָאֵל אֵינְהוּ בְּגִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אֲשַׁתְּכַח עִמְהוֹן, וְלָא שְׂבִיק לֹוֹן, דְכַד יִפְקוּן, יִשְׂרָאֵל מִן
 גְּלוּתָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְתוּב עִמְהוֹן. דְכָתִיב, (דברים ל)
 וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ וְדָאֵי. וְהָא אֲתַמַּר.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא, אֲעָרְעוּ בְּהֵיא
 מְעֵרְתָא בְּחֻקְלָא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָאֵי
 דְכָתִיב, (דברים כח) אֱלֹהֵי דְבָרֵי הַבְּרִית וְגו', מְלַבֵּד הַבְּרִית.
 מֵאֵי דְבָרֵי הַבְּרִית. דְּבָרֵי גְבוּרָה (ס"א האלה) מְבַעֵי לֵיה. אָמַר
 לֵיה הָא אוּקְמוּיָה, הֲלָלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהֲלָלוּ מִפִּי עַצְמוּ
 שֶׁל מֹשֶׁה, וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, אֱלִין וְאֱלִין דְּבְרֵי הַבְּרִית הֶוּוּ, (דף קט"ו ע"ב) דְּאִף עַל
 גַּב דְּמַפֵּי הַגְּבוּרָה הֶוּוּ מְלִין. מְלִי בְּרִית הֶוּוּ, דְּהָא טַב
 וּבִישׁ בִּיהַ תְּלִין. טַב דְּאִתִּי מְצַדִּיק. בִּישׁ דְּאִתִּי מִן דִּינָא.
 דִּינָא, מֵאַתְר דְּדִינָא, וְהֵינּוּ צְדָק. וְצַדִּיק וְצְדָק בְּרִית
 אֵינּוּן, בְּרִית אֶקְרוּן. וְעַל דָּא, מְלִין אֱלִין, מְלִי בְּרִית
 אֵינּוּן. וְקִשִּׁיר בְּרִית כְּחָדָא. וּבְגִינִי כֶּךָ זְכוּר וְשָׁמּוּר, קִשִּׁיר
 כְּחָדָא. זְכוּר בְּיוֹם, שָׁמּוּר בְּלֵילָה. הָא בְּרִית כְּחָדָא, וּבְגִין
 כֶּךָ בְּרִית וְדָאי, דְּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ. וּבְכָל אַתְר בְּרִית
 בְּאַתְר דָּא אֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִי, וְדָאי הָכִי הוּא, וּבְגִין כֶּךָ שִׁבְת דְּאֵיהוּ
 זְכוּר וְשָׁמּוּר, אֶקְרִי בְּרִית. דְּכַתִּיב, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁבְת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְת לְדַרְתָּם בְּרִית
 עוֹלָם. וְכֹלָא מְלָה חַד, וְאַתְר דָּא, אֶקְרִי בְּרִית בְּכָל אַתְר.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְץ, הוּא יְסוּד, דְּאֵיהוּ
 שְׁלָמָא דְּאַרְעָא, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, שְׁלָמָא דְּעַלְמָא.
 וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אִף אֲנִי שְׁבַע. מֵאֵי ז'. דָּא צְדָק. הָא וְדָאי
 בְּרִית, וּבְגִין כֶּךָ דְּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּתִיב. (ויקרא כ"ו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאַרְץ
 אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְאִף גַּם זֹאת, וְאִף, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר,
 אִף אֲנִי. גַּם, לְרַבּוֹת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאֶקְרִי זֹאת, דְּלֹא
 שְׁבַקְת לֹון לְעַלְמִין. בְּהִיּוֹתָם בְּאַרְץ אוֹיְבֵיהֶם, בְּהִיּוֹתָם

כֹּלֵא כַחֲדָא. לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַבֵּר
 בְּהוּ. לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם, דְּאִי לֹא אֶפְרוֹק לְהוּ, הָא בְּרִיתִי
 פְּלִיג, וּבְגִין כֶּךָ לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, אֲנָא שְׂמַעְנָא מְלָה חֲדָתָא, דְּאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתָּם, לֹא
 הַפִּיתִים וְלֹא הִרְגַתִּים לְכַלּוֹתָם מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלֹא לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים, מֵאֵן דְּסֹאנִי לְאַחֲרָא מָאִים הוּא
 לְקַבְּלֵיהּ, וְגַעְלָא הוּא בְּגִיעוּלָא קַמֵּיהּ. אֲבַל הֵכָא, לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחַבִּיבוּתָא
 דְּנַפְשָׁאֵי בִינֵיהוּ. וּבְגִינָה פְּלֵהוּ חַבִּיבִין גַּבָּאֵי, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב לְכַלְתָּם. לְכַלְתָּם כְּתִיב, חֶסֶד וִי"ו, בְּגִינָה לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים, בְּגִין דְּאִיהִי רַחֲמִיתָא דְּנַפְשָׁאֵי,
 רַחֲמִיּוּתָא דִּילֵי גַבְהָא.

לְבַר נֶשׁ דְּרַחֲמִים אִתְתָּא, וְהוּוֹת דִּיִּירָא בְּשׁוּקָא דְּבוּרְסִקִי,
 אִי לֹא הוּוֹת הִיא תַמּוֹן, לֹא עֵייל בַּהּ לְעֵלְמִין. פִּיּוֹן
 דְּהִיא תַמּוֹן, דְּמִי בְּעֵינױ פְּשׁוּקָא דְּרוּכְלֵי, דְּכָל רִיחִין
 דְּעֵלְמִין טָבִין אֶשְׁתַּכְּחוּ תַמּוֹן.

אוּף הֵכָא, וְאִף גַּם זֵאת בְּהִיוֹתָם בְּאַרְץ אוֹיְבֵיהֶם, דְּאִיהוּ
 שׁוּקָא דְּבוּרְסִקִי, לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים.
 וְאִמְאִי. לְכַלְתָּם. בְּגִין פְּלָתָם, דְּאֲנָא רַחֲמִימָא לָהּ, דְּאִיהִי
 רַחֲמִיתָא דְּנַפְשָׁאֵי, דְּשְׂרִיא תַמּוֹן, וְדְמִי עָלֵי כְּכָל רִיחִין

טָבָאן דְּעֵלְמָא, בְּגִין הֵהִיא כְּלָה דְּבַגְוויִיהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֱלוֹ לָא אֲתִינָא הֲכָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלָה דָּא דִּי. פִּתְחָ וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יִכְבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו. בֵּן יִכְבֵּד אָב, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות ב) כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ, וְאוֹקְמוּהָ, בְּמִיכָלָא וּמִשְׁתַּיָּיא וּבְכָלָא. הָאִי בְּחַיִּינֵי דְּאֵת־חַיִּיב בֵּיהּ. בְּתַר דְּמִית, אִי תִימָא הָא פְּטוּר מִנֵּיהּ הוּא, לָאוּ הָכִי. דְּאֵף עַל גַּב דְּמִית, אֵת־חַיִּיב בִּיקְרִיָּה יִתִּיר, דְּכֹתִיב כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ. דְּאִי הֵהוּא בְּרָא אֲזִיל בְּאַרְחַתְקֵלָא, וְדֵאִי מְבִזָּה לְאַבוּי הוּא, וְדֵאִי עֶבֶד לִיהּ קִלְנָא. וְאִי הֵהוּא בְּרָא אֲזִיל בְּאַרְחַת מִיִּשְׁרָאֵל, וְתִקִּין עוֹבְדוּי, וְדֵאִי דָּא אוֹקִיר לְאַבוּי, אוֹקִיר לִיהּ בְּהֵאִי עֵלְמָא גַּבִּי בְּנֵי נְשָׂא, אוֹקִיר לִיהּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא, גַּבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלֶיהָ, וְאוֹתִיב לִיהּ בְּכוּרְסֵיָּיא דִּיקְרִיָּה. וְדֵאִי בֵּן יִכְבֵּד אָב.

כְּגוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִיהוּ אוֹקִיר לִיהּ לְאַבוּי בְּהֵאִי עֵלְמָא, וּבְהֵהוּא עֵלְמָא הִשְׁתָּא אֲסַגִּי שְׁבַחָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתַרִּין עֵלְמִין, בְּהֵאִי עֵלְמָא, וּבְהֵהוּא עֵלְמָא יִתִּיר מְחַיִּינֵי. דְּזָכָה לְבָנִין קְדִישִׁין, וּלְגֻזְעִין קְדִישִׁין. זָכָאִין אֵינְוֹן צְדִיקֵיָּיא, דְּזָכָאִין לְבָנִין קְדִישִׁין, לְגֻזְעִין קְדִישִׁין. עָלֶיְהוּ אֲתִקְרִי, (ישעיה סא) כָּל רְאִיָּהֶם יִפְּרוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ יִי אָמֵן.

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

חומש במדבר

פְּרִשְׁת בְּמִדְבַר

(דף קי"ז ע"א)

(במדבר א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד וְגו',
 רַבִּי אֲבָא פָתַח, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 וְגו', הָאִי קָרָא אֲתָמַר. תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם עֶבֶד לִיה בְּדִיוקְנָא דְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וְהוּה
 כְּלִיל מְכָלָא, וְהוּה נְהוּרִיה נְהִיר, מְסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי
 עֲלָמָא. וְהוּו דְּחֲלִין קַמִּיה כְּלָא.

וְאִף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אִית לְאִסְתְּפֻלָּא בֵּיה בְּהָאִ
 קָרָא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֻלָּם
 אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ, פִּיּוֹן דְּאָמַר בְּצַלְמוֹ, מְאִי בְּצֻלָּם
 אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. אֶלָּא וְדָאִי תִּרְיִן דְּרָגִין דְּכְלִילִין דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, חַד לְדְכַר, וְחַד לְנוֹקְבָא.

וּבְגִין כַּךְ הוּו פְּרָצוּפִין הוּו וְדָאִי, וְסִיפָא דְּקָרָא אוּכַח,
 דְּכְתִיב זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָא אוֹתָם. וְכְלִיל הוּה מְכָל
 סְטָרִין (נ"א מִתְרִין סְטָרִין) וְאִף עַל גַּב דְּנוֹקְבָא אֲחִידַת בְּסְטָרוֹי.
 הָא הִיא נְמִי כְּלִילָא מִתְרִין סְטָרִין, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָלָא.
 וְהוּה מְסִתְפֻל בְּחֻכְמָתָא, לְעֵילָא וְתַתְּא. פִּיּוֹן דְּסָרַח,
 אֲתַמְעֵטוּ פְּרָצוּפִין, וְחֻכְמָתָא אֲסִתְלַקַּת מִנִּיה, וְלָא
 הוּה מְסִתְכַל אֶלָּא בְּמִלֵּי דְּגוּפִיה. לְבַתַּר אוּלִיד בְּנִין

מֵעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֹא אֶתִּישְׁבוּ דָּא וְדָא בְּעֵלְמָא, עַד
 דְּאוּלִּיד בַּר, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתְּלִים (ס"א אֲשֶׁתִּיל) עֵלְמָא, דְּאֶקְרִי
 שֵׁת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעַם כָּל דָּא, עֵלְמָא תַּתָּאָה לָּא אֲשֶׁתְּלִים, וְלֹא הָוָה
 שְׁלִים, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח בְּקִיּוּמִיָּה, עַד דְּאֶתָּא אֲבֵרָהֶם,
 וְאֶתְקִיִּים עֵלְמָא. אֲבָל לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּאֲבֵרָהֶם
 אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ בְּעֵלְמָא וְאֶחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא, כַּמָּאן דְּאֶחִיד
 בִּימִינִיָּה, לְמָאן דְּנִפִּיל. אֶתָּא יִצְחָק, וְאֶחִיד בִּידֵיהּ
 דְּעֵלְמָא בְּשִׁמְאֵלָא, וְאֶתְקִיִּים יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּאֶתָּא יַעֲקֹב,
 אֶחִיד בְּאֻמְצָעִיתָא בְּגוּפָא, וְאֶתְפִּלִּיל בְּתֵרִין סֹטְרִין,
 אֶתְקִיִּים עֵלְמָא וְלֹא הָוָה מִתְמוּטָּט.

וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתִּיל (ס"א אֲשֶׁתִּלִּים) בְּשָׂרְשׁוּי, עַד דְּאוּלִּיד
 תְּרִיסַר שְׁבַטִין, וְשִׁבְעִין נַפְשָׁאן, וְאֲשֶׁתִּיל (ס"א וְאֲשֶׁתִּלִּים)
 עֵלְמָא. וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל
 אוּרִייתָא בְּטוּרָא דְּסִינִי, וְאֶתְקַם מִשְׁכְּנָא. כְּדִין אֶתְקִיִּמוּ
 עֵלְמִין וְאֲשֶׁתְּלִימוּ, וְאֶתְבְּסִמוּ עֵלְאִין וְתַתָּאִין.

כִּיּוֹן דְּאוּרִייתָא וּמִשְׁכְּנָא אֶתְוַקְמוּ, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמִפְקַד (דף ק"ז ע"ב) חִילוּי דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חִיילִין
 אִינוּן דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חִיילִין אִינוּן דְּמִשְׁכְּנָא. תָּא חֲזִי,
 כָּל מְלָה דְּבַעֵי לְאֶתִּישְׁבָּא בְּדוּכְתִיָּה, לָא מִתִּישְׁבָּא עַד
 דְּאֶדְכַּר בְּפוּמָא, וְאֶתְמַנִּי עָלֶהּ. אוּף הַכָּא, בְּעָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְמַפְקֵד חַיִּילִין דְּאוּרֵייתָא, וְחַיִּילִין דְּמִשְׁכְּנָא,
 וְכִלְהוּ הוּוּ כְּחַד וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא, כִּלְא פְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיֻלָּא, דִּהָא אוּרֵייתָא וּמִשְׁכְּנָא לֹא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן
 דָּא, וְאִזְלִין כְּחַדָּא.

וּבְגִין כֶּף, חַיִּילֵיהוֹן עָאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
 גְּבִייהוּ, בַּר אֵינּוֹן אַחֲרָנִין דִּלִּית לֹון חוּשְׁבְּנָא.
 וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל
 מוֹעֵד. אִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד, אֲמַאי בְּמִדְבַר סִינַי. אֶלָּא חַד
 לְאוּרֵייתָא וְחַד לְמִשְׁכְּנָא. וְהָאִי וְהָאִי, בְּאַחַד לְחַדְשׁ הַשְּׁנַי
 בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית, וְכִלְא חַד, וְהָאִי אֶקְרִי (מַלְכִּים א 1) חַדְשׁ זִיו
 רְמֹז לְהֵהוּא יֶרְחָא וְשֵׁתָא דְנֶהֱיֵר לְסִיְהָרָא, דִּהָא כְּדִין
 עֲלָמִין כִּלְהוּ אֲשֵׁתְכַחוּ בְּשְׁלִימוֹ. לְצִאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דִּהָא כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּחַדְשׁ
 הָרֵאשׁוֹן הָהוּא.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קטו) יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית
 וְגוֹ'. יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ, אֵלִין גּוֹבְרִין. דִּהוּ עָאלִין
 בְּחוּשְׁבְּנָא בְּמִדְבָּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרְךָ לֹון,
 וְאוּסִיף עֲלֵיהוּ בְּכֹל זְמַנָּא.

תָּא חֲזִי, הָאִי מֵאֵן דְּאָמַר שְׁבַחָא דְחֻבְרִיָּה, דְּבְנוֹי, או
 דְּמִמוֹנִיָּה, בְּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ, וְלֹאֻדָּאָה עֲלֵיהּ בְּרַכָּאן.
 מְנַלְן. מִמִּשְׁתָּה. דְּכְתִיב, (דברים א) וְהֵנַכֶּם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

לְרוֹב, לְבַתֵּר מֵה פְּתִיב, יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם
כְּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְגו'. תְּרִין בְּרָכָאן הוּו, חַד יי אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם וְגו'. הָא חַד. לְבַתֵּר וַיְבָרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
לְכֶם. לְאוֹדָאָה עָלֵייהוּ, בְּרָכָאן עַל בְּרָכָאן.

וְאִי אִיהוּ מְנִי שְׁבַחָא דְחַבְרִיָּה, וְלֹא אוֹדֵי עָלֵיהּ בְּרָכָאן.
הוּא נְתַפֵּס בְּקַדְמִיתָא מְלַעֲיָלָא. וְאִי אִיהוּ מְבָרַךְ
לֵיהּ, הוּא מִתְבָּרַךְ מְלַעֲיָלָא. וּבְרָכָתָא בְּעֵי לְבָרְכָא לָהּ
בְּעֵינָא טָבָא, וְלֹא בְּעֵינָא בִישָׂא. וּבְכָלָא בְּעֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דְלָבָא. וּמַה מֵאן דְּמְבָרַךְ לְחַבְרִיָּה,
בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵיבְרַךְ לֵיהּ בְּעֵינָא טָבָא, בְּלָבָא
טָבָא. מֵאן דְּמְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה
וּכְמָה, דְּבְעֵי עֵינָא טָבָא, וְלָבָא טָבָא, וּרְחִימוּתָא דְלָבָא.
בְּגִין כֶּךָ (דְּבָרִים ו') וְאַהֲבַת אֶת יי אֱלֹהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגו'.

תָּא חֲזִי, הָא אוּקְמוּהָ לֵית בְּרָכָתָא דְלַעֲיָלָא שְׂרִיא, עַל
מְלָה דְאַתְמֵנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל אִיךְ אַתְמֵנוּן.
אַלָּא כּוּפְרָא נְטִלֵי מְנִייהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָנָא לָא
הוּי עַד דֵּיתְכַנְיֵשׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָנָא,
וּבְקַדְמִיתָא מְבָרַכֵן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלְבַתֵּר מִנָּאן הַהוּא
כּוּפְרָא, וְלְבַתֵּר מֵהֶדְרִין וּמְבָרַכִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אֲשַׁתְּכַחוּ
דִּישְׂרָאֵל מִתְבָּרַכִין בְּקַדְמִיתָא וּבְסוּפָא, וְלֹא סָלִיק בְּהוּ
מוֹתְנָא.

מוֹתָנָא אַמַּאי סְלִיק בְּמַנְיִנָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבִרְכָתָא לָא
 שְׂרִיא בְּמַנְיִנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק בְּרִכְתָּא, סְטָרָא
 אַחֲרָא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וַיִּכִּיל לְאַתְזֻקָּא. בְּגִין דָּא בְּמַנְיִנָא
 נִטְלִין כּוּפְרָא וּפְדִיוֹנָא, לְסִלְקָא עָלֶיהָ מְנִייהוּ.

(ס"א מַעְלִיָּה מוֹתָנָא) יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֱלִין נְשִׁין, דְּלֵא
 סְלִקִין בְּמַנְיִנָא. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, דְּאִינוּן מְבָרְכִין
 לְעַמָּא, בְּעִינָא טָבָא וּבְלָבָא טָבָא, וּבְרַחֲמֵימוֹתָא דְּלָבָא.
 אֶת בֵּית אַהֲרֹן, הָכִי נְמִי נְשִׁין (דְּלֵהוֹן), דְּאַתְבָּרְכִין בְּבִרְכָתָא

•(ס"א דְּלֵהוֹן)•

יְבָרַךְ יְרֵאֵי יִי. אֱלִין אִינוּן לִיּוֹאֵי, וְכִלְהוּ מִתְבָּרְכִין, בְּגִין
 דְּדַחֲלִין לֵיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַקְטַנִּים עִם
 הַגְּדוֹלִים, אַף עַל גַּב דְּלֵא עֲאֲלִין בְּמַנְיִנָא.

תָּא חֲזִי לָא אֲשַׁתְּכַח מְנִינָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאַתְבָּרְכִין
 בֵּיהּ, כְּהַאי מְנִינָא. דְּהַאי מְנִינָא לְאַתְבָּרְכָא הוּהוּ,
 וְלֵא שְׁלֵמָא שְׁלִימוֹתָא דְּעֲלָמִין הוּהוּ, וּבְאַתָּר דְּבִרְכָאן
 נְפָקִין אֶתְמַנּוּן, דְּכְתִיב בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי, דְּאִיהוּ זִיּוּא
 דְּבִרְכָאן דְּעֲלָמָא, דְּמַנִּיה נְפִיק זִיּוּא לְעֲלָמָא. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי חֲדָשׁ זִיּוּ, דְּזִיּוּא דְּכִלָּא נְפִיק מַנִּיה, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תְּהִלִּים קִלְד) יְבָרַכְךָ יִי מִצִּיּוֹן, וְכִלָּא חַד מְלָה וְכְתִיב (תְּהִלִּים קִלְג)

כִּי שֵׁם צִוָּה יִי (דף קי"ח ע"א) אֶת הַבְּרָכָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה הוּהוּ שְׂכִיחַ קַמִּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ

יִשְׂרָאֵל מֵאֵן אֶתֶר אֶתְּבָרְכֵן. אֲמַר לִיהּ, וּוּי לְעֵלְמָא, דְּלֹא
 מִשְׁגִּיחִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּנֵי נֶשָׂא, בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ עֲלִמִין (ס"א עמיה) שְׂכִיחִין בְּחַד אֵילְנָא
 עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְּמִזּוּנָא דְּכֻלָּא בֵּיהּ, הָוָה מִתְּבָרַךְ מֵאֶתֶר
 דְּכָל בְּרַכָּאן כְּנִישִׁין בֵּיהּ. וּבֵיהּ אֶתְנַטַּע וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשׁוּי.
 וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הָוּוּ מִתְּבָרְכֵן (וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשׁוּי) מֵאֶתֶר דְּכָל
 אֵינּוּן בְּרַכָּאן נְפַקִין בֵּיהּ, וְלֹא מִתְּעַכְּבִי
 לְמִיפְקָ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב יְבָרְכֵךָ יְיָ מְצִיּוֹן, וְכְתִיב (תהלים
 קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שְׁיֹרֵד עַל הַרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת
 הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְדָא אִיהוּ נְהִירוּ דְּעֵלְמָא.
 דְּכְתִיב, (תהלים ג) מְצִיּוֹן מִכָּלֵל יוֹפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ:
 נְהִיר. כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאָרָן (ס"א וְדָא
 נְהִירוּ). וְכַד יְנַהֵר, יְנַהֵר לְכֻלְהוּ עֲלִמִין.
 וְכַד הָאֵי נְהִירוּ אֶתְעַר, כְּלָא הוּא בְּחִבְרוּתָא (ס"א כְּלָא הוּא
 בְּחִבְיָבוּתָא), כְּלָא הוּא בְּרַחֲמֵימוּתָא, כְּלָא הוּא בְּשְׁלִימוּ,
 כְּדִין הוּא שְׁלֵמָא דְּכֻלָּא, שְׁלֵמָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.
 (במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוּ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אָבוֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (ישעיה סו) שְׂמַחוּ אֶת

יְרוּשָׁלַם וְגִילּוֹ בַּהּ כָּל אֲהַבְיָהּ וְגו'. כִּמָּה חֲבִיבָא אֹרֵייתָא
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּמִלֵּי דְאֹרֵייתָא
 אֲשַׁתְּמְעוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל חֵיילִין דִּילֵיהּ כְּלָהוּ
 צִייתִין לְמַלּוּלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְדִיירָא עֲמִיהּ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת
 שְׁמִי וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁנְאוּי נִפְלִין קָמִיהּ, וְהָא
 אִוְקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא עֲלָאִין אֵינּוּן לְעֵילָא. אֲתֵי בַר
 נָשׁ וְעֵבִיד פְּקוּדָא חֲדָא, הֵהוּא פְּקוּדָא קִימָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְרָא קָמִיהּ, וְאָמַר פְּלַנְיָא עֲבַד
 לִי, וּמִן פְּלַנְיָא אָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַעַר לִיהּ לְעֵילָא.
 כְּגוּוּנָא דְּאִיהוּ אֲתַעַר לִיהּ לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֲתַעַר
 לְעֵילָא, וְעֵבִיד שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כִּמָּה דְּאֵת אָמַר,
 (יִשְׁעִיָּה בז) אוֹ יַחֲזֹק בְּמַעוּזֵי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.
 יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, לְעֵילָא. (לְעִיל י"ד ע"ב) שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי,
 לְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא בַר נָשׁ, דְּעֵבִיד פְּקוּדֵי
 אֹרֵייתָא.

שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', בְּגִין דְּחֲדוּהָ לָא אֲשַׁתְּכַח, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל קִימִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְּתַמָּן
 אֲתַחֲבַרְתָּ אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּכְדִין הוּא חֲדוּתָא דְּכָלָא,
 חֲדוּתָא דְּעֵילָא וְתַתָּא. בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל לָא אֲשַׁתְּכַחוּ

בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ לְמַחְדֵי, וּלְאַחְזָאָה
חִידוֹ. דְּכְתִיב, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ וְגו', וְגִילוּ
בָּהּ דִּי יִקָּא.

רַבִּי אַבָּא חָמָא חַד בַּר נָשׁ, דִּהוּה חַדֵי בְּבֵי טְרוֹנֵיִיא
דְּבַבְלָא, בְּטַשׁ בֵּיהּ, אָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתִיב
(אָמַר רַבִּי אַבָּא), בְּזִמְנָא דִּירוּשָׁלַם בְּחֻדוּהּ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי.
רַבִּי אֶלְעָזָר לְטַעְמִיהּ, דְּאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵיִינוּ
דְּכְתִיב, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אַחַד אֹמֵר, עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, וְכְתוּב אַחַד
אֹמֵר, (תהלים ב) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה.
מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא, כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן בְּאַרְעָא
אַחְרָא. (ד"א) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
בְּזִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא בִּינֵי עַמְמֵיִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה תֵצְאוּ,
וְדָא הִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּאָמַר תֵצְאוּ, מִן
גָלוּתָא הוּא, וְאֶקְרִי שְׂמְחָה. אָמַר לִיה, וְדָאֵי הָכֵי הוּא,
דְּכָל זִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא וּשְׂכִיבַת לְעַפְרָא, לָא אֶקְרִי
שְׂמְחָה, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיתֵי לְגַבְהָ, וְיִוְקִים לָהּ
מִעַפְרָא, וְיִימָא (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מִעַפְרֵי וְגו'. (ישעיה ס) קוּמִי
אוּרִי וְגו'. וְיִתְחַבְרוּן כְּחָדָא, (וְיִוְקִים לָהּ מִעַפְרָא) כְּדִין חֲדוּתָא

אֶקְרִי. חֲדוּתָא דְכֻלָּא, וְכַדִּין בְּשִׁמְחָה תִצְאוּ וְדַאי. כַּדִּין
כְּמָה חַיִּילִין יִפְקוּן לְקַבְּלָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְחֲדוּתָא
דְהַלּוּלָא דְמִלְפָּא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (ישעיה נה) תְהָרִים
וְהַגְבָּעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וְכַתִּיב (ישעיה נב) כִּי הִלַךְ לְפָנֵיכֶם יִי
וּמֵאִסְפְּכֶם וְגו'.

(דף קי"ח ע"ב)

(במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת. אֵלִין אַרְבַּע מִשְׁרֵיִן
דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן תְּרִיסָר שְׁבַטִין, תְּרִיסָר
תְּחוּמִין, סְחֹר סְחֹר לָהּ. כֻּלָּא כְּגֹוְנָא דְלַעִילָא, כְּתִיב
(תהלים קכב) שָׁשׂוּ עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבַטֵי יְהוָה וְגו'. שָׁשׂוּ עָלוּ
שְׁבָטִים, אֵלִין י"ב שְׁבַטִין, י"ב תְּחוּמִין דְּלַתְתָּא.
שְׁבַטֵי יְהוָה, הָא אוּקְמוּהָ בְּגִין דִּי"ה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי.
וּבְגִין דָּא, הָרְאוּבֵנִי, הַשְּׁמַעוּנִי, י"ה בְּכָל חַד וְחַד.
אַבְל וְדַאי הָכִי הוּא, דְהָא אֵילְנָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, בְּהוּ
אַחְתָּם בְּחוֹתְמוֹי. וְאוּקְמוּהָ דְכַתִּיב, (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וְגו'. דִּיּוּקְנָא דְאָדָם
אַתְּכֻלִּיל בְּכֻלְהוּ, וְאַפִּין הוּוּ לְד' סְטָרִין דְּעֵלְמָא,
וּמִתְפָּרְשָׁן בְּדִיּוּקְנֵיהוּן, וְכֻלְהוּן כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאָדָם.
מִיכָאֵל מִימִינָא, גְּבֻרִיאֵל מִשְׁמָאלָא, אוּרִיאֵל
לְקַדְמֵיהוּ, רְפָאֵל לְאַחֹרֵיהוּ, שְׁכִינְתָּא
עֲלֵיהוּ. תְּרִין מְכָאן, וְתְרִין מְכָאן, וְהִיא בְּאַמְצָעִיתָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא בְּאַרְעָא דְלִתְתָּא, תְּרִי מִפָּאן, וּתְרִי מִפָּאן,
וַיִּיָּהּ בִּינֵייהוּ.

כִּיּוֹן דְּנִטְלִין תְּרִין דְּגָלִים, מַה כְּתִיב. וְנִסֵּע אֶהֱל מוֹעֵד
מִחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וּלְבַתֵּר, אֵינּוֹן תְּרִין אַחֲרָנִין ד'
מִשְׁרַיִין אֵינּוֹן לְד' סִטְרֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ תְּרִיסַר. אוּף
הָכִי לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. וְנִסֵּע בְּרֵאשׁוֹנָה דְּגַל מִחֲנֵה
יְהוּדָה, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּאוּרִיאַל. וּמִחֲנֵה דְּרֵאוּבֵן לְקַבִּיל
מִשְׁרַיִיא דְּמִיכָאל. דָּא לְדָרוֹם, וְדָא לְמִזְרָח. מְזַבַּח הָכִי
נְמִי דְּרוּמִית מְזַרְחִית. וּמִחֲנֵה דֵן לְצָפוֹן. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
יָמָה. מִחֲנֵה דֵן לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּגַבְרִיאַל. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
לְמַעְרָב, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּרַפָּאל מְזַבַּח הָכִי נְמִי צְפוֹנִית
מְעַרְבִית. כֹּלָּא אֶחִיד דָּא בְּדָא, עַד דְּסִלְקָא כֹּלָּא וְאַתְאַחַד
בְּשָׂמָא קַדִּישָׂא, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכֹלָּא. עֲלָאָה דְּכֹלָּא
קַדִּישָׂא דְּכֹלָּא. כֹּלָּא אַתְּכִלִּיל בֵּיהּ.

” מְזַרְח הוּא שִׁירוּתָא דְּנְהוּרָא, אֲזִיל וְשָׂאט וְאַפִּיק
לְדָרוֹם. וְדָרוֹם נְפִיק וְתִלְיִיא בְּשִׁירוּתָא דְּמִזְרָח. ה'
דָּרוֹם. מִנִּיהּ נְפִיק דָּרוֹם בְּעֲלָמָא. וְעִיל ” בְּשִׁירוּתָא
דְּמִזְרָח, וְאַפִּיק לֵיהּ.

וּמִן ה' תִּלְיִיא דָּרוֹם וְצָפוֹן, וְהוּא (אד"ג) דְּבִינֵייהוּ, ”
מְזַרְח יִיָּהּ דָּרוֹם וְצָפוֹן תִּלְיִיאן בֵּיהּ. ו' בְּאַמְצָעִיתָא.
וְדָא הוּא בֵּן דְּכָר. בְּגִין כֶּךָ אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל

דָּא תַנִּינֵן, מֵאן דִּיהֵיב מִטָּתוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, הוּיִין לִיה
בְּנִים זְכָרִים. דִּהֵאִי בֵּן דְּכֵר אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. ה' ^{ה'}
עֲלָאָה בַּהּ תִּלְיָא צָפוֹן וְדָרוֹם, וּבֵן דְּכֵר בֵּינֵייהוּ, בְּרוּזָא
דִּיו"ה. ה' בַּתְּרָאָה מַעְרָב.

וְעַל דָּא דָּרוֹם אֶחֱיד מְזוּרָה, דִּיאִהוּ שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא
וְתִלְיָא בֵּיה. וְעַל דָּא תַנִּינֵן, מִסְטָרָא דְאַבָּא אֶחֱיד
וְתִלְיָא חֶסֶד עֲלָאָה. מִסְטָרָא דְאִמָּא תִלְיָא גְבוּרָה.
כַּגְוּוֹנָא דָּא אֶחֱיד כֻּלָּא דָּא בְּדָא.

זוּוִיִּין דְּמַדְבַּחָא הָכִי נָמִי אֶסְתַּחֲרֵן, וּבָא לּוּ לְקַרְן דְּרוּמִית
מְזוּרְחִית. דְּדָרוֹם תּוּקְפִיָּה בְּמְזוּרָה, דִּיאִהוּ שִׁירוּתָא
דְשִׁמְשָׁא, וְתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא לָא שְׂרִיָּא אֶלָּא בְּשִׁירוּתָא.
מְזוּרְחִית צְפוֹנִית. בֵּיזוֹן דְּדָרוֹם נָטִיל תּוּקְפִיָּה דְּמְזוּרָה, הוּא
אַנְהִיר לְצָפוֹן וְצָפוֹן אֶתְכַלִּיל בְּדָרוֹם, דִּהֵא שְׂמַאלָא
אֶתְכַלִּיל בִּימִינָא.

צְפוֹנִית מַעְרָבִית, דִּהֵא מַעְרָב דִּיאִהִי בַּהּ בַּתְּרָאָה,
נְטָלָא מְצָפוֹן. וְעַל דָּא צָפוֹן אָזִיל לְמַעְרָב.
מַעְרָבִית דְּרוּמִית, הִיא אָזִלָּא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְחַבְרָא
בְּדָרוֹם, כַּמָּה דְּדָרוֹם תִּלְיָא בְּמְזוּרָה, וְתוּקְפִיָּה אָזִיל
בְּשִׁירוּתָא. הָכִי נָמִי מַעְרָב, אָזִלָּא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְאֲחַדָּא
בְּדָרוֹם, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיְמִינוּ תַחְבְּקֵנִי.
יְמִינָא דָּא הוּא דָּרוֹם. בְּגִין כַּךְ יִנְקָא מְתֵרִין סְטֵרִין,

מִצָּפוֹן וּמִדְרוֹם. הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמֵאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנִי. שְׂמֵאלוֹ הִיא הוּא צָפוֹן,
וַיִּמְיֵנוּ הִיא הוּא דְרוֹם.

וְרוּאָה הִיא אוֹלִיפְנָא, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב מְטִיתִיהּ, בֵּין
צָפוֹן לְדְרוֹם. וְאַחֲדַת לְהֵאֵי בֵּין וְדֵאֵי. וְעַל הִיא אֵית
לְהוּ לְבַנֵּי נְשָׂא לְמִיֵּהב מְטִיתִיֵּהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם. וְהָכִי
אוֹלִיף לִי אָבֵא. דִּיהֲבִין לְהוּ בְּנִין דְכָרִין. דְהֵא אֵיֵהוּ
אַתְפוּוֹן כְּלָפֵי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָא עֲלָאָה, בְּשְׁלִימוּתָא
דְכָלָא. לְגַבֵּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּאֵיֵהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם,
וְלְגַבֵּי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְאַנְהִירִין (ס"א דֵּאֵיֵהוּ) בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם.
וְדֵאֵי יְהוּוֹן לִיֵּה בְּנִין דְכָרִין.

וּבְכָלָא (דף ק"ט ע"א) בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא,
וּכְמָה דְאַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אַתְעַר
לַעֲיִלָא, וְאוֹקְמוּהָ. שְׁמַע רַבִּי פְּנַחֶס, וּנְשַׁקִּיָּה לְרַבִּי
אַלְעָזָר, וּבְכָה וְחִיִּיךְ אָמַר, זַכָּאָה חוֹלְקֵי בְּהֵאֵי עֲלָמָא
וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) יי אורי וישְׁעֵי מִמִּי אֵירָא וְגו'. יי
אורי וישְׁעֵי, פִּיּוֹן דְבַר נֶשׂ אֶסְתָּכַל (נ"א אַתְאַחַד)
בְּנֵהוּרָא דְלַעֲיִלָא, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהִיר עֲלֵיהּ, לָא
דְחִיל מַעֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ס) וְעֲלִיךְ
יִזְרַח יי וּכְבוֹדוֹ עֲלִיךְ יִרְאָה. יי מַעוֹז חִיִּי, פִּיּוֹן דְקוֹדֶשׁא